

SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Hallituksen esitys HE 39/2021 vp – hallintovaliokunnan asiantuntijakuuleminen 31.3.2021

Pääsihteeri Niko Jakobsson, Suomen Asianajajaliitto

Suomen Asianajajaliitto kannattaa rajoitusten tiukentamista

- Muuntautumiskykyisen ja vaaralliseksi tartuntataudiksi luokitellun koronaviruksen leviämisen estäminen, terveydenhuollon kantokyvyn ylläpitäminen ja väestön suojeleminen edellyttävät väliaikaisia lisärajoituksia.
- Suomen Asianajajaliitto huomauttaa, että esitystä on valmisteltu poikkeuksellisen laaja-alaisesti eri ministeriöiden yhteistyönä ja valmisteluissa on tukeuduttu vahvasti terveydenhuollon asiantuntijoihin.
- Pääsääntönä olevat liikkumisrajoitukset eivät esitettyjen poikkeusten osalta huomioi riittävällä tavalla oikeudenhoitoa ja oikeusturvaa.

Oikeusturva taattava myös poikkeusolosuhteissa

- Asianajajaliitto huomauttaa, että vallitsevista olosuhteista huolimatta on taattava **perustuslain 21 §:n tarkoittama oikeusturva** eli jokaisen oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.
- **Oikeusturva taataan** luomalla edellytykset oikeudellisten asioiden hoitamiseksi myös liikkumarajoitusten vallitessa.
- Käytännössä oikeudellisia asioita hoitavilla oikeuden ammattilaisilla, kuten asianajajilla, tulee olla mahdollisuus edistää näiden asioiden hoitamista paitsi tuomioistuimissa ja viranomaisissa myös vaihtoehtoisissa ja ei-viranomaisvetoisissa prosesseissa, kuten välimiesmenettelyissä, sekä erilaisissa sovintomenettelyissä niin riita- kuin rikosasioissa jotta **asioiden käsittelyaika ei kohtuuttomasti venyisi** koronavirustilanteen jo aiheuttamat viivästykset huomioiden. Tarvitaan myös poikkeus osallistua oikeudellisiin neuvotteluihin ja tavata oikeudenhoidon ammattilaisia.

Oikeusturvan huomiointi nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä 39/2021 vp

- Oikeudenhoito on jo huomioitu hallituksen esityksessä, mutta ei laintekstin tasolla:

Lakiesityksen 3 § :n 1 mom. 3 k. (HE 39/2021 vp, s. 92)

3) terveydenhuollon tai sosiaalihuollon palvelujen käyttämisen vuoksi taikka henkilökohtaista läsnäoloa edellyttävän viranomaisasioinnin toteuttamiseksi.

Perustelut (HE 39/2021 vp, s. 61)

Ehdotetun 3 kohdan mukaan terveydenhuolto- tai sosiaalihuoltopalveluja voisi käyttää siitä huolimatta, että alueelle kohdistuisi liikkumis- ja oleskelurajoituksia. Sosiaalihuoltopalveluilla tarkoitettaisiin tässä myös uskonnollisten yhteisöjen diakoniapalveluja sekä niihin rinnastettavaa sosiaalista palvelu- ja auttamistyötä. Diakoniatyöllä on ollut epidemian alusta asti tärkeä merkitys julkisia sosiaalihuoltopalveluja täydentävänä toimintana ja väestön henkisen kriisinkestävyyden vahvistajana. Myös läsnäoloa edellyttävän viranomaisasioinnin toteuttamisen vuoksi olisi mahdollista liikkua, jos se on välttämätöntä. Tällaisesta voidaan esimerkkinä mainita osallistuminen oikeudenkäyntiin.

- Osallistuminen oikeudenkäyntiin ei takaa oikeusturvan (PL 21 § :n) toteutumista. Oikeusturvan takaaminen ei voi jäädä esityksen perusteluihin.

Muutosehdotus hallituksen esitykseen HE 39/2021 vp perusteluineen

- Asianajajaliitto esittää, että liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta esitetyn lain 3 § :n 2 momentin 3 kohtaa täsmennettäisiin seuraavasti:

3 § Poikkeukset liikkumisrajoitukseen

--

3) terveydenhuollon tai sosiaalihuollon palvelujen käyttämisen vuoksi, oikeudellisten asioiden hoitamiseksi taikka henkilökohtaista läsnäoloa edellyttävän viranomaisasioinnin toteuttamiseksi;

- Ja pykäläkohtaisia perusteluja täsmennettäisiin vastaavasti:

Ehdotetun 3 kohdan mukaan terveydenhuolto- tai sosiaalihuoltopalveluja voisi käyttää siitä huolimatta, että alueelle kohdistuisi liikkumis- ja oleskelurajoituksia. Sosiaalihuoltopalveluilla tarkoitettaisiin tässä myös uskonnollisten yhteisöjen diakoniapalveluja sekä niihin rinnastettavaa sosiaalista palvelu- ja auttamistyötä. Diakoniatyöllä on ollut epidemian alusta asti tärkeä merkitys julkisia sosiaalihuoltopalveluja täydentävänä toimintana ja väestön henkisen kriisinkestävyyden vahvistajana. Lisäksi oikeudellisten asioiden hoitaminen, kuten oikeudenkäynteihin ja muihin oikeudellisiin prosesseihin (esimerkiksi välimiesmenettelyihin ja sovintomenettelyihin) sekä oikeudellisiin neuvotteluihin osallistuminen olisivat mahdollisia. Poikkeuksen piirissä olisivat ta- paamiset asianajan, lakimiehen ja oikeudenkäyntiavustajan kanssa. Myös läsnäoloa edellyttävän viranomaisasioinnin toteuttamisen vuoksi olisi mahdollista liikkua, jos se on välttämätöntä. Tällaisesta voidaan esimerkkinä mainita osallistuminen oikeudenkäyntiin.